

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัยเรื่อง บทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของข้าราชการศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
และศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาค นี้มีสาระสำคัญดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังและการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททาง
วิชาการของศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่
ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาค
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคาดหวังและความแตกต่าง
ของการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาค
ตามทัศนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและศูนย์
ศึกษานอกโรงเรียนภาค
3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังกับการ
ปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาค
ตามทัศนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและ
ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาค

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความคาดหวังที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัด และศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาค แตกต่างกัน

2. การปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดและศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาค แตกต่างกัน
3. ความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของ
ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของผู้บริหารศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดแตกต่างกัน
4. ความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของ
ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษานอก
โรงเรียนจังหวัดแตกต่างกัน
5. ความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของ
ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของผู้บริหารศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน
ภาค แตกต่างกัน
6. ความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของ
ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน
ภาค แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวอย่างประชากรเป็นผู้บริหารศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
64 คน เจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด 274 คน ผู้บริหาร
ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาค 32 คน และเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนภาค 160 คน รวมทั้งสิ้น 530 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสำรวจความถี่ซึ่ง
ผ่านการแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยและการศึกษา
นอกโรงเรียน แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 เป็นคำถามลักษณะส่วนตัวของผู้ตอบ
- ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์ศึกษา
นอกโรงเรียนภาค และเป็นแบบประมาณค่า มี 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน

คานการพัฒนาศึกษากร คานการพัฒนาลักสูตร คานการวิจัยและคานการ
ประชาสัมพันธ์และบริการทางวิชาการ แต่ละคานมีคานถามปลายเปิดคานย

ผู้วิจัยได้นำแบบสำรวจความคิกเห็นไปสอบถาม ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่
ศูนย์การศึกษากรนอกโรงเรียนจังหวัดและศูนย์การศึกษากรนอกโรงเรียนภาคคานยตนเอง
และขอรับคินทางไปรษณีย์ แบบสำรวจที่ได้อรับคินอย่างสมบูรณ์ 477 ฉบับ คิกเป็น
ร้อยละ 90.00 เมื่อได้อรับแบบสำรวจคินมาแล้ว วิเคราะห์ข้อมูลคานยวิธีการทาง
สถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ของสถาบันคอมพิวเตอร์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย และใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ไอ บี เอ็ม 370 โดยการหาค่า
ความถี่และร้อยละของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ เปรียบเทียบ
ความคาคหวังและการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษา
กรนอกโรงเรียนภาคระหว่างที่คินะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษา
กรนอกโรงเรียนจังหวัดและศูนย์การศึกษากรนอกโรงเรียนภาค โดยใช้วิธีวิเคราะห์
ความแปรปรวนทางเคียว และเปรียบเทียบความแตกต่างของน้ำหนักระหว่างคู่
โดยการทดสอบค่า F ตามวิธีของตุ๊ก และเปรียบเทียบความคาคหวังกับการ
ปฏิบัติจริงที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษากรนอกโรงเรียนภาค
ตามที่คินะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษากรนอกโรงเรียนจังหวัดและ
ศูนย์การศึกษากรนอกโรงเรียนภาค โดยการทดสอบค่าที่

ขอคนพบ

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารศูนย์จังหวัด 50 คน ส่วนมากคือ
ร้อยละ 56 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี และร้อยละ 40 มีอายุราชการมากกว่า
20 ปี ผู้บริหารศูนย์จังหวัดมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีถึงร้อยละ 78 และ
มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาเอกเพียง 1 คน

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัด 263 คน ส่วนมากคือ
ร้อยละ 51.33 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี และร้อยละ 38.79 มีอายุราชการระหว่าง
11-15 ปี เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดมีวุฒิการศึกษาอยู่ชั้นระดับปริญญาตรีถึงร้อยละ 78.81

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารศูนย์ภาค 27 คน ส่วนมากคือร้อยละ 44.44 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี และร้อยละ 33.33 มีอายุราชการมากกว่า 20 ปี ผู้บริหารศูนย์ภาคมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโทร้อยละ 51.85 และอยู่ในระดับปริญญาเอกอยู่ 4 คน

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเจ้าหน้าที่ศูนย์ภาค 137 คน ส่วนมากคือร้อยละ 55.47 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี และร้อยละ 36.49 มีอายุราชการระหว่าง 6-10 ปี เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคมีวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีถึงร้อยละ 83.94 และอยู่ในระดับปริญญาเอกเพียง 1 คน

2. ความคาดหวังและการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค

2.1 ความคาดหวัง

2.1.1 ทัศนะของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
 ผู้บริหารศูนย์จังหวัด มีความคาดหวังว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ควรปฏิบัติบทบาททางวิชาการในด้านต่าง ๆ โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับมาก สรุปได้ดังนี้

ด้านการวางแผน ผู้บริหารศูนย์จังหวัดมีความคาดหวังว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคควรปฏิบัติบทบาทในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ผู้บริหารศูนย์จังหวัดมีความคาดหวังว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ควรปฏิบัติในระดับมากและมากกว่าเรื่องอื่น ๆ คือ การกำหนดทิศทางการปฏิบัติงานวิชาการควรกำหนดจากนโยบายกรมการศึกษานอกโรงเรียน ($\bar{X} = 2.72$)

ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารศูนย์จังหวัดมีความคาดหวังว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคควรปฏิบัติบทบาทในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ผู้บริหารศูนย์จังหวัดมีความคาดหวังว่า

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากและมากกว่าเรื่องอื่น ๆ คือ หน้าที่หลักสำคัญของศูนย์ภาคอันหนึ่งคือจัดสัมมนาเกี่ยวกับเทคนิคและแนวทางการศึกษาใหม่ ๆ ที่จะนำมาใช้ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ($\bar{X} = 2.80$)

ด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารศูนย์จังหวัดมีความคาดหวังว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคควรปฏิบัติบทบาทในค่านี้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ผู้บริหารศูนย์จังหวัดมีความคาดหวังว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากและมากกว่าเรื่องอื่น ๆ คือ การค้นคว้าและทดลองผลิตสื่อเพื่อใช้ประกอบโครงการการศึกษานอกโรงเรียน ($\bar{X} = 2.80$)

ด้านการวิจัย ผู้บริหารศูนย์จังหวัดมีความคาดหวังว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ควรปฏิบัติบทบาทในค่านี้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ผู้บริหารศูนย์จังหวัดมีความคาดหวังว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากและมากกว่าเรื่องอื่น ๆ คือ การรวบรวมผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการของหน่วยงานอื่น ๆ ไว้ให้เจ้าหน้าที่ไว้คนคว้า ($\bar{X} = 2.64$) และเรื่องที่อยู่ในระดับมากรองลงมา คือ ศูนย์ภาคนำการศึกษาและวิจัยสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนในระดับอำเภอ และจังหวัดเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดโครงการการศึกษานอกโรงเรียน ($\bar{X} = 2.58$)

ด้านการประชาสัมพันธ์และบริการทางวิชาการ ผู้บริหารศูนย์จังหวัดมีความคาดหวังว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคควรปฏิบัติบทบาทในค่านี้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ควรปฏิบัติมากกว่าเรื่องอื่น ๆ คือ ศูนย์ภาคควรมีหน่วยโสตทัศนูปกรณ์กลางไว้สำหรับบริการศูนย์จังหวัด ($\bar{X} = 2.72$)

2.1.2 ทัศนะของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัด มีความคาดหวังว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ควรปฏิบัติบทบาททางวิชาการในด้านต่าง ๆ โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลาง สรุปได้ดังนี้

ด้านการวางแผน เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดมีความคาดหวังว่า ศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนภาค ควรปฏิบัติบทบาทในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ
พิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ควรปฏิบัติมากและมากกว่าเรื่องอื่น ๆ คือ
การกำหนดทิศทางการปฏิบัติงานวิชาการ ควรกำหนดจากนโยบายกรมการศึกษานอก
โรงเรียน ($\bar{X} = 2.80$)

ด้านการพัฒนาบุคลากร เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดมีความคาดหวังว่า
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคควรปฏิบัติบทบาทในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ควรปฏิบัติมากและมากกว่าเรื่องอื่น ๆ
คือ ศูนย์ภาคเป็นผู้จัดการอบรมประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาบุคลากรให้แก่ศูนย์จังหวัด
($\bar{X} = 2.74$)

ด้านการพัฒนาหลักสูตร เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดมีความคาดหวังว่า
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ควรปฏิบัติบทบาทในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ
ปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ควรปฏิบัติมากและมากกว่า
เรื่องอื่น ๆ คือ การค้นคว้าและทดลองผลิตสื่อ เพื่อใช้ประกอบโครงการการศึกษา
นอกโรงเรียน ($\bar{X} = 2.67$)

ด้านการวิจัย เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดมีความคาดหวังว่าศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนภาคควรปฏิบัติบทบาทในค่านี้นี้ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ควรปฏิบัติมากและมากกว่าเรื่องอื่น ๆ
คือ การศึกษาและวิจัยสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนในระดับอำเภอและ
จังหวัดเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดโครงการการศึกษานอกโรงเรียน ($\bar{X} = 2.51$)
และอีกเรื่องคือ การเผยแพร่ผลงานวิจัยทางการศึกษานอกโรงเรียนให้กับหน่วยงานอื่น
ที่เกี่ยวข้องทราบทุกครั้งที่เกิดพิมพ์ ($\bar{X} = 2.51$)

ด้านการประชาสัมพันธ์และบริการทางวิชาการ เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัด
มีความคาดหวังว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคควรปฏิบัติบทบาทในค่านี้นี้โดย
เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ควรปฏิบัติมาก

คือ ศูนย์ภาคมีหน่วยโสตทัศนูปกรณ์กลางไว้สำหรับบริการศูนย์จังหวัด ($\bar{X} = 2.59$) และศูนย์ภาคควรมีห้องสมุดของศูนย์ภาคเพื่อเป็นศูนย์กลางการค้นคว้าและบริการทางวิชาการ ($\bar{X} = 2.58$)

2.1.3 ทัศนะของผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค

ผู้บริหารศูนย์ภาค มีความคาดหวังว่าศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค ควรปฏิบัติบทบาททางวิชาการในด้านต่าง ๆ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน สรุปได้ดังนี้

ด้านการวางแผน ผู้บริหารศูนย์ภาคมีความคาดหวังว่า ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค ควรปฏิบัติบทบาทในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ควรปฏิบัติมาก คือ การกำหนดทิศทางการปฏิบัติงานวิชาการควรกำหนดจากนโยบายกรมการศึกษานอกโรงเรียน ($\bar{X} = 2.96$)

ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารศูนย์ภาคมีความคาดหวังว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ควรปฏิบัติบทบาทในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ควรปฏิบัติมากกว่าเรื่องอื่น ๆ คือ การที่ศูนย์ภาคจัดให้เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การปฏิบัติงานและความคิดเห็นต่อกันในลักษณะการสัมมนา ($\bar{X} = 2.89$) และ เรื่องที่ควรปฏิบัติ รองลงมาคือ ศูนย์ภาคเป็นผู้จัดการอบรม ประชุม สัมมนา เพื่อพัฒนาบุคลากรให้แก่ศูนย์จังหวัด ($\bar{X} = 2.81$)

ด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารศูนย์ภาคมีความคาดหวังว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ควรปฏิบัติบทบาทในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ควรปฏิบัติมากและมากกว่าเรื่องอื่นๆ คือ การค้นคว้าและทดลองผลิตสื่อ เพื่อใช้ประกอบโครงการการศึกษานอกโรงเรียน ($\bar{X} = 2.85$)

ด้านการวิจัย ผู้บริหารศูนย์ภาค มีความคาดหวังว่าศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค ควรปฏิบัติบทบาทในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อ

พิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ควรปฏิบัติมากและมากกว่าเรื่องอื่น ๆ คือ การเผยแพร่ผลงานวิจัยทางการศึกษานอกโรงเรียนให้กับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั่วทุกครั้งที่จัดพิมพ์ ($\bar{X} = 2.89$) และเรื่องที่ควรปฏิบัติมากรองลงมา คือ การศึกษาและวิจัยสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนในระดับอำเภอและจังหวัด เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดโครงการการศึกษานอกโรงเรียน ($\bar{X} = 2.78$)

ด้านการประชาสัมพันธ์และบริการทางวิชาการ ผู้บริหารศูนย์ภาคมีความคาดหวังว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ควรปฏิบัติบทบาทในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ควรปฏิบัติมากและมากกว่าเรื่องอื่น ๆ คือ ศูนย์ภาคมีห้องสมุดของศูนย์ภาคเพื่อเป็นศูนย์กลางการค้นคว้าและบริการทางวิชาการ ($\bar{X} = 2.89$)

2.1.4 ทัศนะของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค

เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาค มีความคาดหวังว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ควรปฏิบัติบทบาททางวิชาการในค่านี้อย่างใด โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับมาก สรุปได้ดังนี้

ด้านการวางแผน เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคมีความคาดหวังว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ควรปฏิบัติบทบาทในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ควรปฏิบัติมาก คือ การกำหนดทิศทาง การปฏิบัติงานวิชาการควรกำหนดจากนโยบายกรมการศึกษานอกโรงเรียน ($\bar{X} = 2.88$)

ด้านการพัฒนาบุคลากร เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคมีความคาดหวังว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ควรปฏิบัติบทบาทในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ควรปฏิบัติมากกว่าเรื่องอื่น ๆ คือ ศูนย์ภาคเป็นผู้จัดการอบรม ประชุมสัมมนา เพื่อพัฒนาบุคลากรให้แก่ศูนย์จังหวัด ($\bar{X} = 2.88$)

ด้านการพัฒนาหลักสูตร เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาค มีความคาดหวังว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ควรปฏิบัติบทบาทในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ควรปฏิบัติมากกว่าเรื่องอื่น ๆ คือ การพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนทุกประเภท ควรพิจารณาคำนึงเนื้อหา ($\bar{X} = 2.82$)

ด้านการวิจัย เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาค มีความคาดหวังว่า ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนภาคควรปฏิบัติบทบาทในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ควรปฏิบัติมากและมากกว่าเรื่องอื่น ๆ คือ การศึกษาและวิจัยสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนในระดับอำเภอและจังหวัด เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดโครงการการศึกษานอกโรงเรียน ($\bar{X} = 2.66$)

ด้านการประชาสัมพันธ์และบริการทางวิชาการ เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคมีความคาดหวังว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ควรปฏิบัติบทบาทในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ควรปฏิบัติมากคือ ศูนย์ภาคควรมีห้องสมุดของศูนย์ภาค เพื่อเป็นศูนย์กลางการค้นคว้าและบริการทางวิชาการ ($\bar{X} = 2.85$) และเรื่องที่ควรปฏิบัติรองลงมาคือ ศูนย์ภาคควรมีหน่วยโสตทัศนูปกรณ์กลางไว้สำหรับบริการศูนย์จังหวัด ($\bar{X} = 2.70$)

2.2 การปฏิบัติจริง

2.2.1 ทัศนะของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ผู้บริหารศูนย์จังหวัด มีความเห็นต่อการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ในด้านต่าง ๆ โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับน้อย สรุปได้ดังนี้

ด้านการวางแผน ผู้บริหารศูนย์จังหวัดมีความเห็นว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยเมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ผู้บริหารศูนย์จังหวัดมีความเห็นว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อยคือ ศูนย์ภาคควรมีส่วนร่วมเสนออัตราและจัดวางบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านวิชาการตามฝ่ายต่าง ๆ ของศูนย์จังหวัด เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของภาค ($\bar{X} = 0.60$)

ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารศูนย์จังหวัดมีความเห็นว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ผู้บริหารศูนย์จังหวัดมีความเห็นว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย คือ การสนับสนุนในเจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคและศูนย์จังหวัดได้ไปเยี่ยมเยียนและดูการปฏิบัติงานหน่วยงานอื่น ($\bar{X} = 0.88$) และเรื่องการจัดให้เจ้าหน้าที่บรรจุใหม่ทั้งของภาคและจังหวัดได้เรียนรู้การทำงานภายใต้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ที่ประสบการณ์มาแล้ว ($\bar{X} = 0.96$)

ด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารศูนย์จังหวัดมีความเห็นว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า ในเรื่องที่ผู้บริหารศูนย์จังหวัดมีความเห็นว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย คือ การส่งเสริมให้ศูนย์จังหวัดมีการจัดสนทนาทางวิชาการหรือสัปดาห์ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกโรงเรียน ($\bar{X} = 0.54$)

ด้านการวิจัย ผู้บริหารศูนย์จังหวัด มีความเห็นว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ผู้บริหารศูนย์จังหวัดมีความเห็นว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อยคือ การจัดประชุมวิชาการเพื่อให้อุคลากรของศูนย์ภาค ศูนย์จังหวัดและบุคคลทั่วไปเสนอผลงานวิจัยทางการศึกษานอกโรงเรียน ($\bar{X} = 0.58$)

ด้านการประชาสัมพันธ์และบริการทางวิชาการ ผู้บริหารศูนย์จังหวัดมีความเห็นว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ผู้บริหารศูนย์จังหวัดมีความเห็นว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย คือ การบริการแลกเปลี่ยนและจัดส่งหนังสือภายในภาคสำหรับให้เจ้าหน้าที่ได้ค้นคว้า ($\bar{X} = 0.64$)

2.2.2 ทัศนะของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด

เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดมีความเห็นต่อการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค ในด้านต่าง ๆ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย สรุปได้ดังนี้

ด้านการวางแผน เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดมีความเห็นว่า ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดมีความเห็นว่าศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย คือ ศูนย์ภาคควรมีส่วนร่วมเสนออัตราและจัดวางบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านวิชาการตามฝ่ายต่าง ๆ ของศูนย์จังหวัด เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของภาค ($\bar{X} = 0.77$)

ด้านการพัฒนาบุคลากร เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดมีความเห็นว่า ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดมีความเห็นว่าศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อยคือ การสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคและจังหวัดได้ไปเยี่ยมเยียนและดูการปฏิบัติงานหน่วยงานอื่น ๆ ($\bar{X} = 1.03$)

ด้านการพัฒนาหลักสูตร เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดมีความเห็นว่า ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดมีความเห็นว่าศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย คือ การส่งเสริมให้ศูนย์จังหวัดมีการจัดสนทนาทางวิชาการหรือสัปดาห์ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาออกโรงเรียน ($\bar{X} = 0.92$)

ด้านการวิจัย เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดมีความเห็นว่า ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดมีความเห็นว่า ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย คือ การสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัด

และผู้สนใจทำการวิจัยทางการศึกษานอกโรงเรียนในภาค โดยขอทุนอุดหนุนจาก
หน่วยงานเอกชนหรือมูลนิธิ ($\bar{X} = 0.61$)

ด้านการประชาสัมพันธ์และบริการทางวิชาการ เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัด
มีความเห็นว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงในค่านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ใน
ระดับน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่าเรื่องที่เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดมี
ความเห็นว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อยคือ การ
บริการแลกเปลี่ยนและจัดส่งหนังสือภายในภาคสำหรับให้เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดได้
คนควา ($\bar{X} = 1.00$)

2.2.3 ทัศนะของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค

ผู้บริหารศูนย์ภาค มีความเห็นต่อการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวข้องกับบทบาท
ทางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ในด้านต่าง ๆ โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ใน
ระดับปานกลาง สรุปได้ดังนี้

ด้านการวางแผน ผู้บริหารศูนย์ภาคมีความเห็นว่าศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงในค่านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา
ในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ผู้บริหารศูนย์ภาคมีความเห็นว่าศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อยคือ ศูนย์ภาคควรมีส่วนร่วมเสนออัตรา
และจัดวางบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านวิชาการตามฝ่ายต่าง ๆ ของศูนย์จังหวัด เพื่อ
ให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของภาค ($\bar{X} = 0.56$) ส่วนในเรื่องที่ผู้บริหาร
ศูนย์ภาคมีความเห็นว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก
คือ การกำหนดทิศทางการปฏิบัติงานวิชาการกำหนดจาก นโยบายกรมการศึกษา
นอกโรงเรียน ($\bar{X} = 2.59$)

ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารศูนย์ภาคมีความเห็นว่าศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงในค่านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องนี้ผู้บริหารศูนย์ภาคมีความเห็นว่า
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อยคือ การเชิญชวนให้

ศูนย์จังหวัดเข้าร่วมในการประชุมอบรมหรือพัฒนาทางวิชาการที่กรมหรือหน่วยงาน
อื่นจัด ($\bar{X} = 1.11$) ส่วนเรื่องที่ผู้บริหารศูนย์ภาคมีความเห็นว่าศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงในระดับมากมีเพียงเรื่องเดียว คือ การส่งวิทยากร
ของศูนย์ภาคเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา เมื่อศูนย์จังหวัดเสนอขอมา
($\bar{X} = 2.59$)

ด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารศูนย์ภาคมีความเห็นว่า
ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาค ปฏิบัติจริงในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ผู้บริหารศูนย์ภาคมีความเห็นว่า ศูนย์
ศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อยคือ การส่งเสริมให้ศูนย์จังหวัด
มีกรรจกสนทนาทางวิชาการหรือสัปดาห์ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอก
โรงเรียน($\bar{X} = 0.85$)

ด้านการวิจัย ผู้บริหารศูนย์ภาคมีความเห็นว่าศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา
ในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ผู้บริหารศูนย์ภาคมีความเห็นว่าศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อยคือ การจัดประชุมวิชาการเพื่อให้บุคลากร
ของศูนย์ภาค ศูนย์จังหวัด และบุคคลทั่วไปเสนอผลงานวิจัยทางการศึกษานอกโรงเรียน
($\bar{X} = 0.85$)

ด้านการประชาสัมพันธ์และบริการทางวิชาการ ผู้บริหารศูนย์ภาค
มีความเห็นว่าศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงในด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ
ปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่ผู้บริหารศูนย์ภาคมีความเห็น
ว่าศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อยคือ การบริการแลกเปลี่ยน
และจัดส่งหนังสือภายในภาคสำหรับให้เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดได้คนควา ($\bar{X} = 1.00$)

2.2.4 ทัศนะของเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาค

เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาค มีความเห็นต่อการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับ
บทบาททางวิชาการของศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาค ในด้านต่าง ๆ โดย
เฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง สรุปได้ดังนี้

ด้านการวางแผน เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคมีความเห็นว่าศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเมื่อ
พิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคมีความเห็นว่า
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริง อยู่ในระดับน้อย คือ ศูนย์ภาคควรมี
ส่วนร่วมเสนออัตราและจัดวางบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านวิชาการตามฝ่ายต่าง ๆ
ของศูนย์จังหวัดเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของภาค ($\bar{X} = 0.75$)

ด้านการพัฒนาบุคลากร เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคมีความเห็นว่าศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคมีความเห็นว่า
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย คือ การสนับสนุนให้
เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคและจังหวัดได้ไปเยี่ยมเยียนและดูการปฏิบัติงานของหน่วยงาน
อื่น ($\bar{X} = 1.18$)

ด้านการพัฒนาหลักสูตร เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคมีความเห็นว่า
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ
ปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่เจ้าหน้าที่ศูนย์
ภาคมีความเห็นว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย
คือ การส่งเสริมให้ศูนย์จังหวัดมีการจัดสรรทางวิชาการ หรือสัปดาห์ทาง
วิชาการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาออกโรงเรียน ($\bar{X} = 0.91$)

ด้านการวิจัย: เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคมีความเห็นว่าศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงในค่านี้นี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาใน

แต่ละเรื่องแล้วพบว่า เรื่องที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคมีความเห็นว่าศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย คือ การสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ศูนย์
จังหวัดและผู้สนใจทำการวิจัยทางการศึกษานอกโรงเรียนในภาค โดยขอทุน
อุดหนุนจากหน่วยงานเอกชนหรือมูลนิธิ ($\bar{X} = 0.56$)

ด้านการประชาสัมพันธ์และบริการทางวิชาการ เจ้าหน้าที่
ศูนย์ภาคมีความเห็นว่าศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงในด้านนี้โดยเฉลี่ย
อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องแล้วพบว่าเรื่องที่เจ้าหน้าที่
ศูนย์ภาคมีความเห็นว่าศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย
คือ การบริการแลกเปลี่ยนและจัดส่งหนังสือภายในภาคสำหรับให้เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัด
ได้คนควา ($\bar{X} = 1.04$)

3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคาดหวังและการปฏิบัติจริงที่
เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของ
ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนภาค ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบ
น้ำหนักเฉลี่ยระหว่างคู่โดยการทดสอบค่า F ตามวิธีของทูกี ผลปรากฏว่า

3.1 ความคาดหวังของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดและศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาค ที่เกี่ยวกับบทบาท
ทางวิชาการของศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาค ในด้านต่าง ๆ ปรากฏดังนี้

ด้านการวางแผน

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาคมีความคาดหวังในคำ
การวางแผนของศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาคไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่
ระดับ .05 เกือบทุกเรื่อง ทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาค
มีความคาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 .01 และ .001 และ
น้ำหนักเฉลี่ยความคาดหวังของผู้บริหารศูนย์ภาคสูงกว่า ความคาดหวังของผู้บริหาร

และเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัด และเจ้าหน้าที่ศูนย์ภาค คือ การกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานวิชาการร่วมกับศูนย์จังหวัด การกำหนดทิศทางการปฏิบัติงานวิชาการ ศูนย์ภาค ควรกำหนดจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจากนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ จากนโยบายกรมการศึกษานอกโรงเรียนและจากสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในภูมิภาคที่รับผิดชอบ การนำสถิติข้อมูลและผลการวิจัยมาใช้ในการวางแผน และการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละจังหวัดก่อนวางแผนดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน

ด้านการพัฒนาบุคลากร

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาคมีความคาดหวังในด้านการพัฒนาบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เกือบทุกเรื่อง ทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาคมีความคาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ .01 และน้ำหนักเฉลี่ยความคาดหวังของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์ภาค สูงกว่าความคาดหวังของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัด คือ การจัดอบรม ประชุม สัมมนา เพื่อพัฒนาบุคลากรให้แก่ศูนย์จังหวัด การจัดอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ได้เข้าใจ ปรัชญา จิตวิทยา และความรู้พื้นฐานทางการศึกษานอกโรงเรียนก่อนออกปฏิบัติการ การจัดให้เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์การปฏิบัติงานและแนวคิดทางวิชาการ ตลอดจน และการเชิญชวนให้ศูนย์จังหวัดเข้าร่วมในการประชุม อบรม หรือพัฒนาทางวิชาการที่กรมหรือหน่วยงานอื่นจัด

ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาคมีความคาดหวังในด้านการพัฒนาหลักสูตรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เกือบทุกเรื่อง ทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัด และศูนย์ภาคมีความคาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ .01 และน้ำหนักเฉลี่ยความคาดหวังของเจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคสูงกว่าความคาดหวังของผู้บริหารศูนย์ภาค

และผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดคือ การพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา
นอกโรงเรียนให้เหมาะสมกับแต่ละภาคควรมีการพิจารณาค้นเนื้อหา การนำผลการวิจัย
และเอกสารทางวิชาการมาใช้ประกอบในการพัฒนาหลักสูตรและการส่งเสริมให้
ศูนย์จังหวัดทำการประเมินหลักสูตรศึกษานอกโรงเรียนเป็นระยะ ๆ

ความการวิจัย

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาคมีความคาดหวังในค่าน
การวิจัยของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่
ระดับ .05 เกือบทุกเรื่อง ทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาค
มีความคาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ .01 และน้ำหนัก
เฉลี่ยความคาดหวังของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์ภาค สูงกว่าความคาดหวังของ
ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดคือ โครงการวิจัยทางการศึกษานอกโรงเรียน
ของภาค ศูนย์ภาคดำเนินการเองทุกโครงการ ศูนย์จังหวัดทำการวิจัยภายใน
จังหวัดตนเอง โดยศูนย์ภาคเป็นที่ปรึกษา การวิจัยสภาพปัญหาและความต้องการ
ของชุมชนในระดับอำเภอและจังหวัด การเผยแพร่ผลงานวิจัยทางการศึกษา
นอกโรงเรียน การจัดสัมมนาเจ้าหน้าที่วิจัยของศูนย์ภาคและศูนย์จังหวัด

ความการประชาสัมพันธ์และบริการทางวิชาการ

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาคมีความคาดหวังในค่าน
การประชาสัมพันธ์และบริการทางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค
ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เกือบทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่องการจัด
ห้องสมุดของศูนย์ภาคเป็นศูนย์กลางการค้นคว้าและบริการทางวิชาการทางการ
ศึกษานอกโรงเรียน ทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาค มีความ
คาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 และน้ำหนักเฉลี่ยความคาดหวัง
ของผู้บริหารศูนย์ภาค สูงกว่าความคาดหวังของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัด
และเจ้าหน้าที่ศูนย์ภาค

3.2 การปฏิบัติจริงที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนภาค ตามความเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอก
โรงเรียนจังหวัดและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านการวางแผน

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัด และศูนย์ภาคมีความเห็นต่อการ
ปฏิบัติจริงในด้านการวางแผนของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ไม่แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในเรื่อง การวางแผนทางการปฏิบัติงานวิชาการ
ร่วมกับศูนย์จังหวัด การกำหนดทิศทาง การปฏิบัติงานวิชาการควรกำหนดจากแผน
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การที่ศูนย์ภาคมีส่วนร่วมในการเสนออัตราและ
จัดวางบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามฝ่ายต่าง ๆ ของศูนย์จังหวัด

นอกจากเรื่องที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัด
และศูนย์ภาค มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 .01 และ .001
และน้ำหนักเฉลี่ยความเห็นต่อการปฏิบัติจริงในเรื่องที่ต่างกัันนั้นผู้บริหารศูนย์ภาค
มีความเห็นว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงมากกว่า ที่ผู้บริหารและ
เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและเจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคมีความเห็น

ด้านการพัฒนาบุคลากร

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัด และศูนย์ภาคมีความเห็นต่อการปฏิบัติจริง
ในด้านการพัฒนาบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคไม่แตกต่างกันอย่างมีนัย
สำคัญที่ระดับ .05 ในเรื่อง การจัดสัมมนาเกี่ยวกับเทคนิคและแนวทางการศึกษาใหม่ ๆ
ทางการศึกษานอกโรงเรียน การจัดประชุมพิเศษบุคลากรใหม่ในระดับภาคและจังหวัด
และการเชิญชวนให้ศูนย์จังหวัดเข้าอบรมหรือพัฒนาทางวิชาการที่กรมหรือหน่วยงาน
อื่น ๆ จัด

และนอกจากเรื่องที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัด
และศูนย์ภาค มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 .01 และ .001
และน้ำหนักเฉลี่ยความเห็นต่อการปฏิบัติจริงในเรื่องที่ต่างกัันนั้นผู้บริหารและ
เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาค มีความเห็นว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงมากกว่า
ที่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดมีความเห็น

คานการพัฒนาลักสูตร

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาค มีความเห็นต่อการปฏิบัติจริงในคานการพัฒนาลักสูตรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในเรื่อง การนำแนวคิดทางการศึกษาใหม่ ๆ มาทดลอง เพื่อหารูปแบบและการจัดประชุม สัมมนาเกี่ยวกับลักสูตรสำหรับผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่

และนอกจากเรื่องที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาคมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 .01 และ .001 และน้ำหนักเฉลี่ยความเห็นต่อการปฏิบัติจริงในเรื่องที่แตกต่างกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์ภาค มีความเห็นว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงมากกว่าที่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดมีความเห็น

คานการวิจัย

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาค มีความเห็นต่อการปฏิบัติจริงในคานการวิจัยของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในเรื่อง การนำผลการวิจัยมาแก้ไขและปรับปรุงโครงการการศึกษานอกโรงเรียน การรวบรวมผลงานวิจัยและผลงานวิชาการของหน่วยงานอื่น ๆ และการจัดประชุมทางวิชาการ เพื่อให้บุคลากรของศูนย์ภาค ศูนย์จังหวัดและบุคคลทั่วไป เสนอผลงานวิจัยทางการศึกษานอกโรงเรียน

และนอกจากเรื่องที่ได้กล่าวมาแล้ว ทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาคมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ .001 และน้ำหนักเฉลี่ยความเห็นต่อการปฏิบัติจริงในเรื่องที่แตกต่างกัน ผู้บริหารศูนย์ภาคมีความเห็นว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงมากกว่าที่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัด และเจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคมีความเห็น

คานการประชาสัมพันธ์และบริการทางวิชาการ

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาคมีความเห็นต่อการปฏิบัติจริงในคานการประชาสัมพันธ์และบริการทางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค

ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในเรื่องกรเผยแพร่ผลงานดีเด่นของ
ศูนย์ภาคและศูนย์จังหวัด การประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ภายในภาค
และการบริการชาวสารคามเคลื่อนไหวยทางการศึกษาออกโรงเรียน

และนอกจากเรื่องที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัด
และศูนย์ภาคมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 .01 และ .001
และน้ำหนักเฉลี่ยความเห็นต่อการปฏิบัติจริงในเรื่องที่แตกต่างกัน ผู้บริหารและ
เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคมีความเห็นว่าศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงมากกว่า
ที่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดมีความเห็น

4. ผลการเปรียบเทียบน้ำหนักความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับ
บทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคตามทัศนะของผู้บริหารและ
เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดและศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค
โดยการทดสอบค่าที ผลการวิจัยปรากฏว่า

4.1 ความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการ
ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของผู้บริหารศูนย์การศึกษาออก
โรงเรียนจังหวัด ปรากฏว่า

ผู้บริหารศูนย์จังหวัดมีความเห็นว่าในการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาท
ทางวิชาการของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคทุกด้าน แตกต่างไปจากที่ผู้บริหาร
ศูนย์จังหวัดคาดหวังไว้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 และพิจารณาค่าเฉลี่ยน้ำหนัก
ความคาดหวังและการปฏิบัติจริงตามทัศนะของผู้บริหารศูนย์จังหวัดแล้วพบว่าความ
คาดหวังของผู้บริหารศูนย์จังหวัดสูงกว่าที่ปฏิบัติจริงตามความเห็นของผู้บริหาร
ศูนย์จังหวัด นั่นคือความคาดหวังของผู้บริหารศูนย์จังหวัดที่เกี่ยวกับบทบาททาง
วิชาการของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคสูงกว่าที่เห็นว่าศูนย์การศึกษาออก
โรงเรียนภาคปฏิบัติจริงทุกด้านและทุกเรื่องอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001

4.2 ความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการ
ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคตามทัศนะของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษา
ออกโรงเรียนจังหวัดปรากฏว่า

เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดมีความเห็นว่าการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคทุกด้าน แตกต่างไปจากที่เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดภาคหวังไว้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 และพิจารณา ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคาดหวังและการปฏิบัติจริงตามทัศนะของเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดแล้วพบว่า ความคาดหวังของเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดสูงกว่าที่ปฏิบัติจริงตามความเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัด นั่นคือ ความคาดหวังของเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคสูงกว่าที่เห็นว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงทุกด้านและทุกเรื่องอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001

4.3 ความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ปรากฏว่า

ผู้บริหารศูนย์ภาคมีความเห็นว่าการปฏิบัติจริงในด้านการพัฒนาบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค เรื่องการส่งวิทยากร เข้าร่วมอบรมประชุมของศูนย์จังหวัดเมื่อศูนย์จังหวัดเสนอขอมาไม่แตกต่างไปจากที่ผู้บริหารศูนย์ภาคคาดหวังไว้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และนอกจากเรื่องดังกล่าวแล้ว ผู้บริหารศูนย์ภาคมีความเห็นว่าการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคทุกด้าน แตกต่างไปจากที่ผู้บริหารศูนย์ภาคคาดหวังไว้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และพิจารณาค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคาดหวังและการปฏิบัติจริงตามทัศนะของผู้บริหารศูนย์ภาคแล้วพบว่าความคาดหวังของผู้บริหารศูนย์ภาคสูงกว่าที่ปฏิบัติจริงตามความเห็นของผู้บริหารศูนย์ภาค นั่นคือ ความคาดหวังของผู้บริหารศูนย์ภาคที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค สูงกว่าที่เห็นว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงทุกด้านและทุกเรื่องอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

4.4 ความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ปรากฏว่า

เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคมีความเห็นว่าการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคทุกด้านแตกต่างกันไปจากที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคคาดหวังไว้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และพิจารณาจากเจตจำนงแห่งความคาดหวังและการปฏิบัติจริงตามทัศนะของเจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคแล้วพบว่า ความคาดหวังของเจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคสูงกว่าที่ปฏิบัติจริงตามความเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์ภาค นั่นคือความคาดหวังของเจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคสูงกว่าที่เห็นว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงทุกด้านและทุกเรื่องอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความคาดหวังที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค

เมื่อพิจารณาน้ำหนักเฉลี่ยของความคาดหวังที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาค ปรากฏว่า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์ภาค ผู้บริหารศูนย์จังหวัด มีความคาดหวังต่อบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคอยู่ในระดับมาก ส่วนเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์ภาค เป็นผู้ปฏิบัติงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเอง ก็ย่อมมีความคาดหวังว่าตนเองควรจะมีปฏิบัติงานได้อย่างดีที่สุดเพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพและเป็นไปตามทฤษฎีและหลักการ และผู้บริหารศูนย์จังหวัดเป็นผู้รายนำที่ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคที่ว่ามีหน้าที่อย่างไร และเป็นแกนกลางทางวิชาการในส่วนภูมิภาคที่ใกล้ชิดกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารศูนย์จังหวัดก็ย่อมมีความคาดหวังว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคควรจะมีปฏิบัติบทบาทของตนเองให้ดีที่สุด จากผลการวิจัยมีบทบาทที่น่าสนใจในแต่ละด้านดังนี้

ค่านการวางแผน มีบทบาทหนึ่งที่น่าสนใจที่ทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่
ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาคต่างก็คาดหวังว่าศูนย์ภาคควรจะมีปฏิบัติในระดับมาก คือ
"การกำหนดทิศทางการปฏิบัติงานวิชาการ ศูนย์ภาคควรกำหนดจากนโยบายกรม
การศึกษานอกโรงเรียน" จะเห็นได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามดังกล่าวเป็นบุคลากร
ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนทั้งสิ้น ดังนั้น ทิศทางการกำหนดแผนการปฏิบัติงาน
ต่าง ๆ ก็ควรจะให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นอันดับ
แรก แต่อย่างไรก็ตามนโยบายของกรมการศึกษานอกโรงเรียนก็ได้กำหนดขึ้นมา
ได้โดยไม่มีหลักเกณฑ์ ซึ่งก็ต้องกำหนดมาจากแผนต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกัน

ค่านการพัฒนาบุคลากร บทบาทในด้านนี้คือ "ศูนย์ภาคควรเป็นผู้จัดการ
อบรม ประชุม สัมมนา เพื่อพัฒนาบุคลากรให้แก่ศูนย์จังหวัด" ทั้งผู้บริหารและ
เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาค ต่างก็เห็นว่าควรปฏิบัติในระดับมาก ซึ่งอาจจะ
เป็นได้กับผู้ตอบดังกล่าวมีความเห็นว่าบุคลากรของศูนย์จังหวัดจะต้องเป็นผู้ที่จะให้
บริการงานการศึกษานอกโรงเรียนแก่ประชาชน ในท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้รับบริการ
และโดยทั่วไปแล้วผู้รับบริการย่อมมีความต้องการที่จะได้รับบริการอย่างมี
ประสิทธิภาพและมีคุณภาพสูงสุด ดังนั้นการที่จะให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค
เป็นผู้จัดการในการพัฒนาบุคลากรให้แก่ศูนย์จังหวัดนั้นก็เพื่อที่จะให้แนวทางในการ
ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของแต่ละภาค เป็นไปในแนวเดียวกัน อันจะเป็น
ประโยชน์ต่อผู้รับบริการ

ค่านการพัฒนาหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์
จังหวัดและศูนย์ภาค มีความคาดหวังตรงกันและอยู่ในระดับมาก คือ "การพิจารณา
ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนทุกประเภท ศูนย์ภาคควรพิจารณาคำแนะนำ"
ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ตอบแบบสอบถามดังกล่าวเห็นพ้องกันว่า การจัดเนื้อหาใน
หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ควรจะเป็นไปตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม ดังที่
รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ (2518 : 3-14) ได้ให้ความเห็นว่า "การจัดการศึกษาให้
สอดคล้องกับสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม สามารถที่จะจัดให้หลักสูตรเนื้อหา
สาระของวิชาให้แตกต่างกันตามสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม"

คานการวิจัย ทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาคมีความ
 คาดหวังตรงกันว่า บทบาทที่ศูนย์ภาคควรปฏิบัติในระดับมากคือ "ศูนย์ภาคควรทำ
 การศึกษาและวิจัยสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนในระดับอำเภอและจังหวัด"
 เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดโครงการการศึกษาออกโรงเรียน

เป็นที่น่าสังเกตว่า ทั้งในคานการพัฒนาลัทธิและคานการวิจัย ทั้งผู้
 บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาคมีความคาดหวังสอดคล้องกันทั้ง 2 คาน
 ที่จะให้การดำเนินงานต่าง ๆ ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค เป็นไปตาม
 ปรัชญาของกรมการศึกษาออกโรงเรียนที่จะจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
 และชุมชนนั้น

คานการประชาสัมพันธ์และบริการทางวิชาการ ทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่
 ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาค มีความคาดหวังตรงกันว่า บทบาทที่ศูนย์ภาคควรปฏิบัติในระดับ
 มาก คือ "ศูนย์ภาคมีห้องสมุดเป็นศูนย์กลางเพื่อการค้นคว้าและบริการทางวิชาการ"
 และ "ศูนย์ภาคควรมีหน่วยโสตทัศนูปกรณ์กลางไว้สำหรับบริการศูนย์จังหวัด" จะเห็น
 ได้ว่าทั้ง 2 บทบาทที่กล่าวมาแล้วนั้นเป็นสิ่งที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคควร
 ปฏิบัติและมีไว้บริการให้แก่ศูนย์จังหวัดในภาคของตน เพราะสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะ
 เป็นส่วนประกอบในการเสริมงานคานวิชาการให้ดีขึ้น

2. การปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษา
 ออกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน
 จังหวัดและศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค

เมื่อพิจารณานำหนักเฉลี่ยของการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการ
 ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์
 จังหวัดและศูนย์ภาค ปรากฏว่า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคมีความเห็นว่า
 ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคได้ปฏิบัติบทบาททางวิชาการโดยรวม ๆ อยู่
 ในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดมีความเห็นว่า
 ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคได้ปฏิบัติบทบาททางวิชาการโดยรวม ๆ อยู่ใน
 ระดับน้อย ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคเองก็ยังไม่พอใจต่อการ

ปฏิบัติงานทางวิชาการของตนเอง ดังที่นิตยา สุวรรณชฎ (2510 : 9-10) ได้กล่าวไว้ว่า "บทบาทที่ปฏิบัติจริงจะใกล้เคียงหรือแตกต่างจากบทบาทอุดมคติ มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสามารถในการแปลความหมายบทบาทอุดมคติ และสภาพแวดล้อม" ดังนั้นจากผลการวิจัยมีบทบาทที่น่าสนใจในแต่ละด้านดังนี้

ด้านการวางแผน ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาคมีความเห็นตรงกันว่า บทบาทที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย คือ "การที่ศูนย์ภาคควรมีส่วนร่วมในการ เสนออัตราและจัดวางบุคลากรตามฝ่ายต่าง ๆ ของศูนย์จังหวัด" จากบทบาทที่ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 4 กลุ่มมีความเห็นตรงกันก็อาจจะเนื่องมาจาก ระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหน้าที่ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคนั้น ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคไม่มีอำนาจในการเข้าไปบริหารงานของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด การคัดเลือกบุคลากรทั้งของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคและศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดเป็นหน้าที่ของกรมการศึกษาออกโรงเรียนที่จะจัดวางอัตราต่างๆ ซึ่งในประเด็นนี้เป็นประเด็นที่ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะได้มีการปรับปรุงการบริหารงานของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดและศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค

ด้านการพัฒนาบุคลากร ผลการวิจัยพบว่าทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาค ต่างก็มีความเห็นว่าบทบาทที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย คือ "ศูนย์ภาคจัดให้เจ้าหน้าที่บรรจุใหม่ทั้งของภาคและจังหวัดได้เรียนรู้การทำงานภายใต้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์แล้ว" ซึ่งในเรื่องนี้เป็นการพัฒนาบุคลากรที่จะต้องใช้เวลามากในการจัด แต่ในทางปฏิบัติที่เป็นกันอยู่แล้วโดยปกติบุคลากรที่บรรจุใหม่ของแต่ละศูนย์ก็จะได้เรียนรู้การปฏิบัติงานกับบุคลากรที่ปฏิบัติงานภายในศูนย์ของตนอยู่แล้ว เพียงแต่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคไม่ได้จัดทำเป็นโครงการพัฒนาบุคลากรขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยคิดว่าจึงทำให้ผู้ตอบทุกกลุ่มเห็นว่าศูนย์ภาคได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย และยังมีบทบาทที่น่าสนใจอีกบทบาทหนึ่งคือ "ในการจัดประชุม สัมมนา หรืออบรมของศูนย์จังหวัด ศูนย์ภาคส่งวิทยากร เข้าร่วมด้วยเมื่อศูนย์จังหวัดเสนอขอ" ในบทบาทนี้ผู้บริหารศูนย์ภาค

มีความเห็นว่าตนเองได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก แต่ผู้บริหารศูนย์จังหวัด เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาคมีความเห็นว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่า อาจจะเป็นได้ที่ผู้บริหารศูนย์ภาคเป็นผู้มีอำนาจในการอนุญาตให้วิทยากรของศูนย์ภาคเข้าร่วมประชุมกับศูนย์จังหวัด จึงทำให้เห็นว่าตนเองได้จัดส่งวิทยากรทุกครั้งที่เสนอขอมา เพียงแต่การจัดส่งวิทยากรในบางครั้ง อาจจะไม่ครบตามจำนวนที่ศูนย์จังหวัดเสนอขอมา เช่น ศูนย์จังหวัดอาจจะเสนอวิทยากรมา 2 หรือ 3 คน แต่ทางศูนย์ภาคสามารถส่งวิทยากรเข้าร่วมด้วยเพียง 1 คนเท่านั้น ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากขณะนั้นศูนย์ภาคมีกิจกรรมหรือโครงการของศูนย์ภาคเอง จึงทำให้ไม่สามารถจัดส่งวิทยากรที่ขอมาได้ตามจำนวนที่ต้องการ และอีกประการหนึ่งในแต่ละภาค มีศูนย์ภาคเพียงแห่งเดียว แต่มีศูนย์จังหวัดที่ขอรับบริการจากศูนย์ภาค ภาคละไม่ต่ำกว่า 9-15 จังหวัด จึงทำให้การบริการบุคลากรของศูนย์ภาคไม่ทั่วถึง ด้วยเหตุนี้ ผู้บริหารศูนย์จังหวัดเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาคจึงมีความเห็นว่าศูนย์ภาคได้ปฏิบัติในบทบาทที่น้อยกว่าที่ผู้บริหารศูนย์ภาคเห็นว่าได้ปฏิบัติจริง

ด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาคมีความเห็นตรงกันว่า บทบาทที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคได้ปฏิบัติกันอยู่ คือ "การส่งเสริมให้ศูนย์จังหวัดมีการจัดสนทนาทางวิชาการ หรือสัปดาห์ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกโรงเรียน" ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเองมิได้จัดเป็นกิจลักษณะที่เป็นโครงการ แต่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคก็มีการส่งเสริมวิชาการให้แก่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในทางอ้อมได้ คือ การผลิตเอกสารที่เป็นวารสารของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคและลงบทความทางวิชาการแสดงความคิดเห็นต่องานการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเอกสารนี้ ก็ได้พิมพ์เผยแพร่และแจกจ่ายให้แก่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดต่าง ๆ

ด้านการวิจัย ทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาคมีความเห็นตรงกันว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคได้ปฏิบัติกันอยู่ ถึงแม้จะไม่อยู่

ในระดับน้อยที่สุด แต่ค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเรื่องอื่น ๆ คือ "การสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและผู้สนใจทำการวิจัยทางการศึกษานอกโรงเรียนในภาคโดยขอทุนอุดหนุนจากหน่วยงานเอกชน หรือมูลนิธิ" ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะหน่วยงานเอกชนหรือมูลนิธิต่าง ๆ ในส่วนภูมิภาคมีจำนวนน้อยหรือเกือบจะไม่มีเลยในบางแห่งและโดยส่วนใหญ่แล้วมูลนิธิหรือหน่วยงานเอกชนจะมีศูนย์กลางตั้งอยู่กรุงเทพมหานคร แต่ทุนอุดหนุนในการวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นทุนของกรมการศึกษานอกโรงเรียน แต่อย่างไรก็ตามในประเด็นนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคน่าจะได้รับการสนับสนุน เพื่อให้การดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนเป็นไปอย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพ

คานการประชาสัมพันธ์และบริการทางวิชาการ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาค มีความเห็นตรงกันว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคได้ปฏิบัติจริงอยู่ระดับน้อย คือ "ศูนย์ภาคมีบริการแลกเปลี่ยนและจัดส่งหนังสือภายในภาคสำหรับให้เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดได้อ่าน" สำหรับในประเด็นนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคควรจะได้ส่งเสริมและสนับสนุนในการบริการทางวิชาการให้มาก ในฐานะที่เป็นแหล่งที่จะให้บริการทางวิชาการและเป็นแหล่งวิชาการของภาค เปรียบเสมือนสถาบันทางการศึกษาในส่วนภูมิภาค เช่น วิทยาลัยครู ดังนั้นตามที่สากล จริยวิทยานนท์ (2524 : 114) ได้กล่าวถึงบทบาทที่สำคัญของวิทยาลัยครู คือ "การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ซึ่งรวมถึงสังคมที่สถาบันนั้นตั้งอยู่ และสังคมอื่น ๆ โดยทั่วไปด้วย เพื่อจะนำไปสู่การปรับปรุงสภาพของสังคมให้ดีขึ้น และพัฒนาความเป็นอยู่ของสังคมต่อไปในอนาคต" ก็อาจจะเป็นบทบาทที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคจะต้องให้ความสำคัญยิ่งขึ้น

3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคาดหวัง และความแตกต่างของการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ในระหว่างที่สนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ปรากฏว่า

3.1 สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า "ความคาดหวังที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ตามทัศนคติของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคแตกต่างกัน"

ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาค มีความคาดหวังต่อบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทุกด้าน

เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ผู้นำนักเฉลี่ยความคาดหวังที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาค อยู่ในระดับมากและปานกลางแต่ก็ไม่แตกต่างกันมากนัก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามทุกกลุ่มทราบหลักการและทฤษฎีต่าง ๆ ที่คิดว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคควรจะมีปฏิบัติ จึงทำให้มีความคาดหวังว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคได้ปฏิบัติตามบทบาทแต่ละด้านมากเท่าใด การปฏิบัติงานก็ย่อมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเท่านั้น

3.2 สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า "การปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตามทัศนคติของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค แตกต่างกัน"

ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดและศูนย์ภาค มีความเห็นต่อการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทุกด้าน

เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ผู้นำนักเฉลี่ยความเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคต่อการปฏิบัติจริงนั้น สูงกว่าผู้นำนักเฉลี่ยความเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคเป็นผู้กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ และเป็นผู้ปฏิบัติงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเองก็ยอมรับว่ามีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ทำให้การปฏิบัติงานไม่ดำเนินไปได้

ความเป้าหมาย จึงทำให้เห็นว่าศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคใต้ปฏิบัติบทบาททางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดนั้น เป็นผู้ที่ต้องใช้บริการทางวิชาการของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคใต้ และประกอบด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัด ทราบหน้าที่และหลักการของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคต่าง ๆ จึงทำให้เห็นว่าบทบาททางวิชาการที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคใต้ปฏิบัติจริงยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

4. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคตามที่เสนอของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด และศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคในแต่ละกลุ่ม ปรากฏว่า เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ คือ

4.1 สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า "ความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดแตกต่างกัน" กล่าวคือ การปฏิบัติจริงที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของผู้บริหารศูนย์จังหวัด แตกต่างไปจากที่ผู้บริหารศูนย์จังหวัด คาดหวังไว้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ทุกด้าน ซึ่งผลงานวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของปัญญา แก้วทิพย์เร (2524 : 51-53) "ที่ศึกษามหาวิทยาลัยทางวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ทั้งในสภาพที่เป็นจริงและคาดหวัง ความความเห็นของนักบริหาร นักวิชาการ และครู ปรากฏว่าทุกกลุ่มมีความเห็นว่าครูใหญ่ควรปฏิบัติงานวิชาการใหม่มากกว่าที่ปฏิบัติอยู่ในทุกด้าน" ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าน้ำหนักค่าเฉลี่ยของความคาดหวังของผู้บริหารศูนย์จังหวัด สูงกว่าที่เห็นว่าศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคใต้ปฏิบัติจริงในทุกด้าน และน้ำหนักเฉลี่ยความคาดหวังของผู้บริหารศูนย์จังหวัดอยู่ในระดับมาก ส่วนความเห็นต่อการปฏิบัติจริงของผู้บริหารศูนย์จังหวัดอยู่ในระดับน้อย ซึ่งก็พอจะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้บริหารศูนย์จังหวัด

ได้นำผลการปฏิบัติจริงไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือทฤษฎีต่าง ๆ ที่เห็นว่าศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคควรมีปฏิบัติ ซึ่งในการดำเนินงานตามความเป็นจริงแล้ว อาจจะมีปัญหาและอุปสรรคที่อาจทำให้ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคเองไม่สามารถดำเนินงานได้ความวัตถุประสงค์ที่วางไว้

4.2 สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า "ความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดแตกต่างกัน" กล่าวคือ การปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัด แยกต่างไปจากที่เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดคาดหวังไว้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ทุกด้าน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า เจ้าหน้าที่เฉลี่ยของเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดสูงกว่าที่เห็นว่าศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคไปปฏิบัติจริงทุกด้าน อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่เฉลี่ย การปฏิบัติจริงกับการคาดหวัง ตามความเห็นของเจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดก็ไม่มีช่องว่างที่ห่างกันมากนัก ทั้งนี้อาจจะเป็นไปได้ว่า เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัด ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติภารกิจที่จะคือนำหลักการตามทฤษฎีต่าง ๆ ไปปฏิบัติในพื้นที่จึงทำให้เจ้าหน้าที่ศูนย์จังหวัดได้เข้าใจว่า บทบาทที่คิดว่าจะปฏิบัติได้กับการที่ไคลงมือปฏิบัติเองนั้นย่อมมีอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ในระหว่างที่ปฏิบัติเสมอ

4.3 สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า "ความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค แยกต่างกัน" กล่าวคือ การปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคตามทัศนะของผู้บริหารศูนย์ภาค แยกต่างไปจากที่ผู้บริหารศูนย์ภาคคาดหวังไว้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 เกือบทุกเรื่องและเกือบทุกด้าน ยกเว้นเพียงเรื่องเดียวในด้านการพัฒนาบุคลากร คือ "การจัดส่งวิทยากรของศูนย์ภาคเข้าร่วมในการอบรมประชุม สัมมนาของศูนย์จังหวัด เมื่อศูนย์จังหวัดเสนอขอมา" ซึ่งในเรื่องนี้ผู้บริหารศูนย์ภาคเห็นว่าการปฏิบัติจริงของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคกับความคาดหวัง

ของตนเองนั้น ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้บริหารศูนย์ภาคเป็นผู้ที่มี
 อำนาจในการส่งวิทยากรของศูนย์ภาคเข้าร่วมกับศูนย์จังหวัด จึงทำให้เห็นว่า
 ตนเองได้ปฏิบัติไม่แตกต่างกับที่คิดไว้ว่าจะปฏิบัติ นอกจากเรื่องดังกล่าวแล้ว
 ผู้บริหารศูนย์ภาค มีความเห็นว่าการคาดหวังกับการปฏิบัติจริงนั้นแตกต่างกัน และเมื่อ
 พิจารณานำหนักเฉลี่ยก็พบว่า ความคาดหวังของผู้บริหารศูนย์ภาคสูงกว่าที่ผู้บริหาร
 ศูนย์ภาคเห็นว่าได้ปฏิบัติจริงทุกเรื่องและทุกด้าน ซึ่งจากผลการวิจัยนี้ก็สอดคล้อง
 กับที่ นิตยา สุวรรณชฎ (2510 : 9-10) ได้กล่าวว่า "บทบาทที่ปฏิบัติจริงจะ
 ใกล้เคียงหรือแตกต่างจากบทบาทอุดมคติมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสามารถ
 ในการแปลความหมายบทบาทอุดมคติและสภาพแวดล้อม" ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก
 ที่ผู้บริหารศูนย์ภาคเป็นผู้กำหนดนโยบาย การปฏิบัติงานและทิศทาง เป้าหมายของ
 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค เป็นผู้ที่ทราบดีว่าบทบาทของศูนย์การศึกษา
 นอกโรงเรียนภาคควรจะเป็นอย่างไร จึงทำให้คาดหวังไว้ว่าศูนย์การศึกษา
 นอกโรงเรียนภาคน่าจะปฏิบัติได้มาก และสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้บริหารศูนย์ภาค
 มีความเห็นว่าการปฏิบัติจริงไม่เป็นไปตามที่คาดคิดไว้ก็คือ การขาดบุคลากรที่
 จะปฏิบัติงานและบุคลากรยังขาดประสิทธิภาพ ดังที่ ฝ่ายแผนงานและวิจัย กอง
 การศึกษาผู้ใหญ่ (2521 : 77-79) ได้ทำการประเมินผลคุณภาพของบุคลากร
 ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ซึ่งอัตรากำลังของแต่ละศูนย์มีน้อยกว่าที่กำหนด
 และส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และความเข้าใจในการปฏิบัติงาน" และอีกประการหนึ่งที่
 ทำให้ผู้บริหารศูนย์ภาคเห็นว่า การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามที่คิดไว้คือ บุคลากรของ
 ศูนย์ภาค ติดยการไปประชุม อบรม สัมมนา กันมากจนทำให้การปฏิบัติงานไม่เป็นไป
 ตามเป้าหมายที่วางไว้

4.4 สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า "ความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงที่
 เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของ
 เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคแตกต่างกัน" กล่าวคือ การปฏิบัติจริง
 ที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตามทัศนะของ
 เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาค แตกต่างไปจากที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคคาดหวังไว้ อย่างมีนัยสำคัญ

ที่ระดับ .001 ทุกด้าน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ก็พบว่าน้ำหนักเฉลี่ยความคาดหวังของ
 เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาค สูงกว่าที่เห็นว่าศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคปฏิบัติจริงทุกด้าน
 ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคที่เป็นผู้ปฏิบัติงานวิชาการของศูนย์การศึกษาออก
 โรงเรียนภาคเอง ก็คาดหวังว่าตนเองควรปฏิบัติตามบทบาทของตนเองให้ดีที่สุด และ
 เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคส่วนใหญ่มีคุณวุฒิอยู่ในระดับปริญญาตรี ก็ย่อมทราบดีว่าในการ
 ปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพนั้นควรปฏิบัติอย่างไร แต่ตามความเป็นจริงแล้วก็ไม่
 อาจสามารถที่จะปฏิบัติตามบทบาทที่ตนเองคิดไว้ได้ ด้วยเหตุนี้ก็น่าที่จะพิจารณาถึง
 สาเหตุที่ทำให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคไม่สามารถปฏิบัติได้ตามที่ตนเองคาดหวังไว้ เช่น
 อาจจะมีงานโครงการอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากโครงการประจำ และอาจจะเนื่อง
 มาจากไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควรทำให้หมดกำลังใจในการปฏิบัติงาน หากจะ
 พิจารณาถึงความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานแล้วเจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคส่วนใหญ่ จะ
 อยู่ในวัยที่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ดังนั้นปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้จึงน่าที่จะ
 ทำการศึกษาต่อไปว่า อะไรที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคคิดว่าตนเอง
 ปฏิบัติงานในหน้าที่ไม่ได้ตามที่คาดหวังไว้

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

1. จากผลการวิจัย พบว่า ทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์ภาคเอง
 ก็มีความเห็นว่าตนเองได้ปฏิบัติงานวิชาการไม่ได้ตามที่ตนเองได้คิดไว้ ซึ่งปัญหานี้
 เป็นปัญหาที่ผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค และผู้บริหารในระดับกรม
 ควรจะใส่ใจตระหนัก เพราะศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคก็เสมือนหนึ่งที่เป็นตัวแทน
 กรมการศึกษาออกโรงเรียนในส่วนภูมิภาค
2. ผู้บริหารของศูนย์ภาคและศูนย์จังหวัด ควรได้มีการประสานงานซึ่ง
 กันและกันอย่างใกล้ชิด เพราะจากบทบาทในด้านการวางแผน การประชาสัมพันธ์
 และบริการทางวิชาการ จะเห็นได้ว่า ต่างฝ่ายต่างก็ปฏิบัติงานของตนไป
3. ในการส่งเสริมหรือพัฒนาทางด้านวิชาการให้แก่บุคลากรของ
 ศูนย์ภาคและศูนย์จังหวัด ศูนย์ภาคควรมีการกระตุ้นให้ศูนย์จังหวัดได้เกิด

การค้นคว้าทางวิชาการบ้าง โดยอาจจะจัดในลักษณะการหมุนเวียนกันจัดสัมมนา
อย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ได้เห็นความก้าวหน้าทาง
วิชาการ การศึกษานอกโรงเรียน และจะได้นำมาปรับปรุงในการปฏิบัติงานของ
บุคลากร เองและของหน่วยงานด้วย

ข. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรได้มีการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของ
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค เฉพาะแต่ละภาค
2. ควรมีการวิเคราะห์โครงสร้างของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค
และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดว่ามีโครงสร้างสอดคล้องและเอื้ออำนวยต่อกัน
อย่างไร ตั้งแต่ระบบการบริหารงานการปฏิบัติงาน โดยอาจจะศึกษาในลักษณะเป็น
การวิจัยเชิงคุณภาพ
3. ควรจะได้มีการวิจัยถึงบทบาทของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค
ที่มีต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามทัศนะของหน่วยงานอื่น ๆ ในส่วนภูมิภาค

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย